

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Інформатика)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта. Інформатика
Форма навчання	Денна
Розробник (викладач)	Нестерчук Оксана Григорівна, доцент кафедри історії та культури української мови, кандидат філологічних наук.
Контактна інформація	Електронна адреса викладача: nester-oks@ukr.net
Семестр, курс	1 семестр, I курс
Кількість годин/кредитів	Загальний обсяг: 90 годин / 3 кредити Аудиторних годин: 42; з них: лекцій – 0 год., практичних – 42 год. Самостійної роботи – 42 год. Консультації – 6 год.
Форма контролю	Екзамен
Час занять	Тижневих годин: 2,5 год. Аудиторні заняття проводяться за розкладом: http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Консультації викладача відповідно затвердженого графіку.
Анотація курсу	Освітній компонент «Українська мова за професійним спрямуванням» відноситься до фахової підготовки здобувача вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика). Вивчення освітнього компонента формуватиме мовну, мовленнєву, лексикографічну, риторичну компетенції майбутніх фахівців, сприятиме оптимальному використанню мовних засобів у діловій комунікації як усній, так і писемній. Опанування мовних особливостей ділового спілкування розширить знання про ділову мову, головні категорії, властивості, структуру, основи майстерності усних виступів, укладання ділової та фахової документації, допоможе виробити потребу в нормативному вживанні мовних засобів офіційно-ділового стилю. На практичних заняттях у формі виконання письмових та усних вправ, опитування, роботи з лексикографічними джерелами, презентацій, інтерактивного спілкування, дискусій тощо закріплюються знання, отримані на практичних та під час виконання самостійної роботи, удосконалюються комунікативні компетенції з дотриманням стильових норм, редагування та перекладу офіційно-ділових та наукових текстів.
Пререквізити	Базові знання з української мови та літератури.
Постреквізити	«Психологія», «Педагогіка», «Методика навчання інформатики», «Основи освітнього менеджменту та лідерства», ОК професійного спрямування, Курсові роботи з методики навчання інформатики та програмування, «Психолого-педагогічна практика», «Виробнича

	практика (з застосування інформаційних технологій в освіті)), «Педагогічна практика».
Мета вивчення освітнього компонента	Метою викладання освітнього компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері. Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Українська мова за професійним спрямуванням» є: –забезпечити усвідомлення ролі державної мови у професійній сфері; –забезпечити практичне оволодіння основами розмовного, офіційно- ділового та наукового стилів, що інтегрують у професійному мовленні; –виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; –сформувати навички оперування фаховою термінологією, створення,редагування та перекладу наукових текстів; –виховувати повагу до української мови і мовних традицій народу. Освітній компонент «Українська мова за професійним спрямуванням» спрямований на формування таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей: Загальні компетентності: ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність знаходити, обробляти, інформацію з різних джерел, аналізувати та синтезувати на основі перевірених фактів та логічних аргументів. ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК 10. Здатність застосовувати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. СК 1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності. СК 7. Здатність проводити навчальні та позакласні заняття з інформатики (за різними навчальними програмами), застосовувати системний підхід до вирішення навчально-викладацьких та психолого-педагогічних проблем у загальноосвітніх навчальних закладах.
Результати навчання	Опанування змісту освітнього компоненту дозволяє отримати наступні програмні результати навчання: ПР 1. Демонструвати знання психолого-педагогічних і комунікаційних теорій, теорій навчання й виховання, основних напрямків та перспектив розвитку освіти та педагогічної науки в Україні. ПР 6. Розробляти психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміти виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього (год.)	Практ. (год.)	Конс. (год.)	Самост. робота	Форма контролю /Бали
Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові ознаки професійного спілкування					
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування	4	2		2	Усне опитування/2
Тема 2. Основи культури української мови	11	6	1	4	Усне опитування/2
Тема 3. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	5	2	1	2	Усне опитування/4
Тема 4. Мовний етикет та його роль у формуванні професійної компетентності	2	2			Усне опитування/2
Тема 5. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності	2	2			Усне опитування/2
Разом за змістовим модулем 1	24	14	2	8	12
Змістовий модуль 2. Професійна комунікація					
Тема 6. Культура усного фахового спілкування	4	2		2	Усне опитування/2
Тема 7. Спілкування як інструмент професійної діяльності	5	2	1	2	Усне опитування/2
Тема 8. Риторика і мистецтво презентації	9	4	1	4	Усне опитування/2
Тема 9. Форми колективного обговорення професійних проблем	4	2		2	Усне опитування/4
Тема 10. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	6	2		4	Усне опитування/2
Тема 11. Документація з кадрово-контрактних питань	8	4		4	Усне опитування/2
Тема 12. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування	6	2		4	Усне опитування/2
Разом за змістовим модулем 2	42	18	2	22	16
Змістовий модуль 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності					
Тема 13. Українська термінологія у професійному спілкуванні	10	6		4	Усне опитування/4
Тема 14. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	7	2	1	4	Усне опитування/4
Тема 15. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	7	2	1	4	Усне опитування/4
Разом за змістовим модулем 3	24	10	2	12	12
Всього годин/ Балів	90	42	6	42	40

Питання для самостійного опрацювання

1. Труднощі української словозміни та словопоєднання.
2. Комунікативні ознаки культури української мови.
3. Основи культури української мови. Мовні норми.
4. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
5. Текст як форма реалізації професійної діяльності.
6. Стратегії мовленнєвого спілкування.
7. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
8. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.
9. Особливості текстів кадрово-контрактних документів.
10. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.
11. Довідково-інформаційні документи.
12. Термінологія обраного фаху. Електронні термінологічні словники.
13. Способи творення термінів.
14. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.
15. Становлення і розвиток наукового стилю.
16. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань.
17. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.
18. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.
19. Редагування наукового тексту. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення.

Політика курсу

Освітній компонент «Українська мова за професійним спрямуванням» належить до циклу загальної підготовки здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика). Здобувач освіти зобов'язаний у повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навиками і компетентностями з даного освітнього компоненту/

Політика щодо оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється згідно «ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Кожне заняття на практичних оцінюється за результатами відповідей. За умови виконання усіх видів навчальної роботи із занять, що передбачені тематикою освітнього компонента, здобувач освіти отримує максимально 40 балів. При цьому враховуються присутність на заняттях та активність здобувача освіти під час занять; недопустимість пропусків та запізень на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Підсумковим контролем є екзамен, обов'язковий для всіх здобувачів освіти у вигляді **комп'ютерного тестування**. У разі не зарахування балів (менше 60) або через відсутність здобувача освіти на екзамені, йому дозволяються дві додаткові спроби для перескладання: перша – у комп'ютерному класі; друга, за умови невдалої першої спроби, комісії, яка призначається завідувачем кафедри. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) здобувача освіти, бали виставляються за 100- бальною шкалою.

Політика виставлення балів. До балів поточного контролю (40 балів) додаються бали набрані під час **комп'ютерного тестування** (60 балів).

Здобувачу освіти також можуть бути зараховані результати навчання, здобуті у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати результати навчання, що відповідають тематиці освітнього компоненту, його окремого розділу, теми (тем) або індивідуальному завданню, які здобувач освіти самостійно набув, вивчаючи освітні ресурси (семінари, інтернет-курси, професійні стажування та ін.) на онлайн-платформах Prometheus (<https://prometheus.org.ua>), EdEra (<https://www.ed-era.com>) та інших, і підтвердив відповідними сертифікатами.

Питання до екзамену

1. Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі.
2. Засоби забезпечення статусу престижу української мови: історичний досвід.
3. Труднощі української словозміни та словопоєднання.
4. Комунікативні ознаки культури української мови.
5. Основи культури української мови. Мовні норми.
6. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
7. Текст як форма реалізації професійної діяльності.
8. Гендерні аспекти спілкування.
9. Кінесика – один із найважливіших засобів невербального спілкування.
10. Мовні засоби переконання.
11. Стратегії мовленнєвого спілкування.
12. Мовленнєві, стилістичні, композиційні комунікативні принципи презентації.
13. Оратор і аудиторія: контакт, вплив, взаємодія.
14. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.
15. Технології проведення «мозкового штурму».
16. Склад реквізитів документа. Вимоги до змісту та розташування реквізитів.
17. Велика і мала літера у назвах документів, законодавчих актів, атрибутів держави.
18. Особливості текстів кадрово-контрактних документів.
19. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.
20. Довідково-інформаційні документи.
21. Створення прес-релізу для Інтернет-ЗМІ.
22. Стиль ділових листів.
23. Термінологія обраного фаху. Електронні термінологічні словники.
24. Калькування елементів близькоспоріднених мов. Переклад термінів.
25. Способи творення термінів.
26. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.
27. Становлення і розвиток наукового стилю.
28. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань.
29. Структурування курсової роботи. Особливості написання Вступу і Висновків.
30. Анотування і реферування наукових текстів.
31. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.
32. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.
33. Типові помилки під час перекладу текстів українською мовою.
34. Редагування наукового тексту.
35. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю – екзамен

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Здійснюючи поточний контроль, вважаємо за доцільне послуговуватися такими нормами оцінювання:

2 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговуватися спеціальною термінологією; доречно ілюструвати відповідь прикладами; дотримується культури спілкування, грамотно та зрозуміло аргументує свою думку; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; оформляти роботу охайно та ретельно. Водночас можливі 1–3 дрібні неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми; доречно ілюструвати відповідь прикладами; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Однак можливі 4-5 неточностей у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків.

Здійснюючи контроль за виконанням питань для самостійного опрацювання, вважаємо за доцільне послуговуватися такими нормами оцінювання:

4 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; правильно розкривати основний зміст обраної теми; виконує роботи без суттєвих помилок; оформлена робота охайно та ретельно. У відповідях можливі 1–3 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст.

3 бали – ставимо, коли здобувач комплексно вирішує поставлені завдання; правильно розкриває основний зміст матеріалу за умови виконання завдання; виконує роботи з декількома суттєвими помилками; частково аналізує письмове завдання та невпевнено викладає свою думку. У відповідях можливі 3–4 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст.

2 бали – здобувач освіти отримує, якщо зміст викладає з помилками, не завжди послідовно; одержані знання невміло застосовує практично; відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками; відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена; у змісті роботи трапляються помилки.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти частково демонструє підготовленість теми; відповідь не вирізняється змістовністю та логікою викладу.

Вирішення конфліктних ситуацій

Будь-яка конфліктна ситуація, яка виникає в учасників освітнього процесу вирішується згідно «ПОЛОЖЕННЯ про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки»

Політика викладача щодо здобувача освіти

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття та списування. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають усі лекції і практичні заняття освітнього компонента.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки». Вимоги до академічної доброчесності визначаються «ПОЛОЖЕННЯМ про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Під час оцінювання результатів навчання здобувачі освіти не користуються забороненими засобами (мобільний телефон, планшет, конспект, навчальна література, інші джерела інформації, в тому числі Інтернет-ресурси), самостійно виконують запропоновані завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона вивчають теоретичний матеріал самостійно використовуючи навчальні посібники, конспекти лекцій, виконують всі завдання для аудиторних занять, всі домашні завдання. Прозвітуватися про виконання завдань можна під час консультацій, одночасно при цьому з'ясувати незрозумілі моменти, задати запитання викладачу.

Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Азарова Л. Є., Стадній А. С., Радомська Л. А. «Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах» для студентів І курсу : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2018. 176 с.
2. Зубков М. Норми й культура української мови фахової спрямованості за оновленим правописом. Київ : Арій, 2020. 608 с.
3. Кацавець Р. С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування). Навчальний посібник. Київ : Алерта, 2020. 264 с.
4. Колоїз Ж. В., Березовська-Савчук Н. А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум / за ред. проф. Колоїз Ж. В. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 131 с.
5. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
6. Основи культури фахової мови: навч. посіб. / укл.: Г. А. Коцюбовська, Н. А. Баракатова. Дніпро: НМетАУ, 2018. 36 с.
7. Українська мова (за професійним спрямуванням): зб. тестових завдань : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / С. К. Богдан (відп. ред.), Л. В. Голоюх, І. П. Левчук [та ін.]. 5-те вид., переробл. та доповн. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. 204 с.
8. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ : Алерта, 2019. 640 с.

Інтернет-ресурси

1. Академічний тлумачний словник української мови (в 11 т.) URL:<http://sum.in.ua/>.
2. Орфографічний словник української мови URL:<http://www.slovnkyk.ua/>.
3. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
4. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

5. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
6. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
7. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Світлана ЯЦЮК

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
історії та культури української мови
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.**

Завідувач кафедри:

Світлана БОГДАН